
Els mol·luscs gasteròpodes (*Mollusca*, *Gasteropoda*) del massís de Sant Llorenç del Munt i la serra de l'Obac

Vicenç Bros Caton

*Servei de Parcs Naturals
Diputació de Barcelona*

Es cataloga la fauna de gasteròpodes del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac com a contribució al coneixement de la seva biodiversitat. Amb aquesta finalitat s'han dut a terme prospeccions malacològiques per estudiar les diferents comunitats naturals i per conèixer els requeriments biològics de cada espècie. A la vegada, s'ha portat a terme una recopilació bibliogràfica.

*El resultat ha estat inventariar 93 espècies de gasteròpodes, de les quals quatre de les citades en la bibliografia no han estat trobades durant la fase de recollecció de mostres. Nou espècies són inèdites per a la malacofauna del massís: *Carychium minimum*, *Clausilia bidentata abietina*, *Deroceras laeve*, *Ferrisia wautieri*, *Gyraulus laevis*, *Helicella madritensis*, *Neohoratia globulus*, *Oxycillus glaber* i *Pupilla bigranata*. De les espècies catalogades destaca, a més, la presència de vint endemismes ibèrics.*

De cada mol·lusc gasteròpode del catàleg es detallen les referències bibliogràfiques de l'àmbit d'estudi i, a la vegada, s'aporten dades d'alguns aspectes des del punt de vista ecològic i biogeogràfic.

Introducció

Al principi dels anys vint, el massís de Sant Llorenç del Munt i algunes localitats veïnes ja van ser font d'estudi per part dels malacòlegs Bofill, Hass i Aguilar-Amat, i van publicar un estudi que incloïa inventaris d'espècies de mol·luscs terrestres i d'aigua dolça (Bofill i Hass, 1920; Bofill *et al.*, 1921). Posteriorment es van recopilar les dades dels *Pupillidae* i s'esmentaven algunes localitats de l'àmbit d'estudi (Aguilar-Amat, 1932).

No va ser fins anys després que es presentaren uns nous estudis dels mol·luscs del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, al I i III Col·loqui de Naturalistes Vallesans (Bros, 1985; Bros, 1992), que configuren el catàleg que és la base d'aquest treball. Alhora, diversos autors han fet valuoses aportacions clarificant la nomenclatura en obres de caràcter general o sobre revisions de diferents grups de gasteròpodes (Altonaga *et al.*, 1994; Boeters, 1988; Gittenberger, 1973; Norksieck, 1990; Raven, 1990; Riedel, 1972; etc.). Cal destacar, també, les citacions de Bech i d'Altimira d'espècies poc conegudes, i les referències dels mol·luscs propis del medi aquàtic en estudis limnològics de Prat i col·laboradors.

Àrea d'estudi

A part de la totalitat del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, així com també la zona d'ampliació recent, s'han recopilat dades de les zones perifèriques, ja que s'ha considerat interessant per a la comprensió de la distribució geogràfica de les diferents espècies. S'inclouen, doncs, els territoris limitats al nord pels pobles del Pont de Vilomara i Rocafort, Talamanca, Monistrol de Calders i Granera; a l'est, pel riu Ripoll incloent-hi la carena del Castelló i Cadafalc; al sud, la ciutat de Terrassa i el pla de la Bruguera a Castellar del Vallès, i a l'oest, els darrers contraforts de la serra de l'Obac a la conca del Llobregat. La superfície total de l'àmbit d'estudi és d'unes 26.000 ha, 14.003 de les quals formen part del Parc Natural.

El massís de Sant Llorenç del Munt i la serra de l'Obac està situat entre les comarques del Vallès Occidental i el Bages. Forma part de la Serralada Prelitoral Catalana i supera, a les parts altes, els mil metres d'altura.

A la part central de l'àmbit d'estudi, hi dominen els conglomerats de diferent composició, uns més carbonatats i altres de composició més siliciclàstica. En bona part de la perifèria del massís (a Mura, Vacarisses i Sant Llorenç Savall), hi trobem gresos i lutites, mentre que en els darrers contraforts del massís, a la plana del Vallès, hi trobem metapelites i granodiorites del Paleozoic (Freixes *et al.*, 1983), fet que limita el poblament d'alguns dels mol·luscs gasteròpodes més calcícoles.

El clima i la vegetació és típicament mediterrània i hi ha una successió molt àmplia d'hàbitats naturals que van des de les comunitats rupícoles obagues (assoc. *Saxifragetum catalaunicae*), les codines cabeneres (assoc. *Erodio-Arenarietum conimbricensis*), l'alzinar muntanyenc (assoc. *Asplenio onopteridis-Quercetum ilicis*) i l'alzinar amb marfull (assoc. *Viburno tini-Quercetum ilicis*). En alguns canals més obacs, a les parts altes del massís, hi trobem també representants de la vegetació eurosiberiana. A les parts baixes del massís, hi dominen les brolles acompanya-

des de pins que, depenent del substracte, són d'estepes i brucs (assoc. *Cisto-Sarothamnetum catalalaunici*) o de romaní i bruc d'hivern (assoc. *Erico-Thymelaetum tinctoriae*).

L'activitat agrària a l'interior del Parc Natural, la trobem únicament de manera reductiva. Hi ha, però, gran diversitat d'ambients agrícoles i ruderals a la plana del Vallès i a les conques dels rius i rieres tributàries que envolten el massís.

Quant als ambients aquàtics de l'interior del Parc Natural cal remarcar que, a causa de la geologia de la muntanya, la circulació superficial de l'aigua és pràcticament inexistent i, quan es produeix, és de manera no permanent, fet que condiciona que algunes espècies de mol·luscs d'aigua dolça no s'hi puguin establir.

Metodologia

Per a l'elaboració del catàleg del poblament de mol·luscs gasteròpodes, ha estat necessari dur a terme prospeccions malacològiques exhaustives, fetes a totes les quadrícules UTM (Universal Transverse Mercator) de l'àmbit d'estudi prospectant a les diferents comunitats naturals, així com també en els diferents microhàbitats adequats a algunes de les espècies. Les recerques s'han portat a terme al llarg de les diferents estacions en els darrers cinc anys. Pel que fa al temps destinat a aquest estudi, on s'han esmerçat més jornades ha estat en el Parc mateix. Especialment en les quadrícules DG 10 i DG 11 que és on el grau de cobertura ha estat més òptim. Alhora, s'ha efectuat una recopilació bibliogràfica de les dades referides als gasteròpodes de l'àmbit d'estudi.

S'ha de remarcar, però, que l'estudi dels mol·luscs continentals al nostre país i a la regió mediterrània en general té encara un gran nombre de punts equívocs i controvèrsies en referència a la nomenclatura, i hi ha, a la bibliografia, espècies de dubtós valor taxonòmic. Tenint en compte treballs recents, algunes espècies citades a la bibliografia han estat excloses del catàleg per considerar-les sinònimes o que poden dur a possibles confusions. Així mateix, no s'han inclòs les poques citacions de mol·luscs de l'àmbit d'estudi anteriors al 1920, ja que se n'ha fet referència en treballs posteriors. De cada espècie de gasteròpode s'indica la distribució geogràfica, segons les dades obtingudes en l'elaboració d'aquest estudi així com també les dades bibliogràfiques, mitjançant les quadrícules UTM de 10 x 10 km.

Resultats

Família *Diplommatinidae*

Obscurella (Cantabrica) martorelli (Bourguignat in Servain, 1880): Sant Llorenç del Munt, Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), canal dels Monjos (Raven, 1990), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Endemisme del nord-est ibèric. Comú en el medi rupícola obac de bona part de l'àmbit d'estudi, on viu en ocasions en grups molts nombrosos. DG 00, DG 10, DG 11, DG 20, DG 21.

Família *Pomatiasidae*

Pomatias elegans (O.F. Müller, 1774): Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992); vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie euromediterrània. S'ha trobat en pinedes, brolles i matollars, així com també en medis més humanitzats com conreus i indrets ajardinats. De manera més puntual a les parts altes del massís. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Família *Hydrobiidae*

Bythinella rufescens persuturata (Bofill, Hass i Aguilar-Amat, 1921): Mura (Bech i Fernández, 1986), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992) citada amb el nom de *Bythinella cf. cadevallii*. Endemisme català. Com les altres espècies del gènere *Bythinella* fa vida en aigües clares, en llocs propers a les fonts i deus. S'ha trobat, únicament, a les fonts properes al poble de Mura. DG 11.

Neohoratia globulus (Bofill, 1909): Endemisme català. Primera senyalització al Parc Natural. Es troba en aigües clares properes a fonts i deus de la conca del Ripoll. Aparentment, però, les poblacions d'aquest micromolusc han desaparegut de les dues localitats conegudes de l'àmbit d'estudi a causa, potser, del fet que les fonts es van quedar eixutes temporalment durant l'estiu del 1994. DG 11, DG 21.

Mercuria emiliana (Paladilhe, 1868): Terrassa (Bofill i Haas, 1920) amb el nom d'*Ammicola similis*. Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie de distribució mediterrània occidental. S'ha trobat al pla de la Bruquera i a les Arenes, les dues localitats a la conca del Ripoll. DG 10, DG 20, DG 21.

Potamopyrgus antipodarum (Gray, 1843): Conca del Besòs i del Llobregat (González *et al.*, 1981), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Real *et al.*, 1989), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992) amb el nom de *Potamopyrgus jenkinsi*, vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie sinantròpica de recent colonització, originària de la regió australiana. Fa vida en tota mena de medis aquàtics, és localment abundant a les parts baixes del massís i a les planes. DG 00, DG 01, DG 12, DG 20, DG 21.

Família *Carychiidae*

Carychium minimum (Müller, 1774): Nova per a l'àmbit d'estudi. Espècie eurosiberiana. Localitzada a la fullaraca, en llocs propers a petits cursos d'aigua. No s'ha trobat al Parc Natural. DG 20.

Família *Lymnaeidae*

Galba truncatula (Müller, 1774): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Rieradevall i Prat, 1997). Espècie holoàrtica. Abundant a tota mena d'ambients aquàtics, fins i tot a rieres de corrents no permanents. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22. *Galba cf. doublieri* (Requien, 1855): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), Bech (1992) la cita a la riera de Caldes, localitat propera a l'àmbit d'estudi. És un tàxon de dubtós valor taxonòmic, que pot ser una forma d'adaptació al medi de *Galba truncatula* que viu en aigües estancades amb abundància de matèria orgànica.

Radix peregra (Müller, 1774): Terrassa (Bofill i Haas, 1920) amb el nom de *Lymnaea (Radix) limosa*, Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Real et al., 1989), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Rieradevall i Prat, 1997). Espècie paleàrtica. Molt polimorfa. Abundant a tota mena de corrents d'aigua i també a aigües estancades. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21.

Radix cf. auricularia (Linné, 1758): Sant Feliu del Racó (Bech, 1979) citada amb el nom *Lymnaea (Radix) auricularia v. lagotis*, Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie holoàrtica senyalitzada a la conca del Ripoll. DG 11, DG 20, DG 21.

Família Physidae

Physella (Costatella) acuta (Draparnaud, 1805): Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Real et al., 1989), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), conca del Llobregat (Neckheim, 1995), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Rieradevall i Prat, 1997). Espècie àmpliament distribuïda en bona part dels medis aquàtics de l'àmbit d'estudi, més abundant en aigües estancades. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Família Planorbidae

Gyraulus crista (Linné, 1758): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Real et al., 1989). Espècie holoàrtica. Micro-mollusc que viu en cursos d'aigua poblats amb vegetació aquàtica. Durant la fase de recollecció de mostres no s'ha trobat.

Gyraulus laevis (Alder, 1838): Espècie de distribució paleàrtica. Primera senyalització al Parc Natural. S'ha trobat localitzadament al pantà de les Refardes (Canals leg.), a la capçalera del riu Ripoll i a la riera de les Nespres. Malgrat que les mostres de *Gyraulus* foren assignades en principi a *Gyraulus albus* (Müller, 1774), seguint el criteri de Meier-Brook (1983) i Pujante et al. (1998), hem considerat convenient incloure-les en aquest tàxon. DG11, DG21.

Família Ancyliidae

Ancylus fluviatillis (Müller, 1774): Terrassa (Bofill i Haas, 1920) amb el nom d'*Ancylus simplex*, Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Real et al., 1989), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), conca del Llobregat (Neckheim, 1995), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Rieradevall i Prat, 1997). Espècie que es distribueix per l'Europa occidental i tota la Mediterrània. Abundant per tots els medis aquàtics del massís i rodalies. Tolera els petits corrents d'aigua de cabal intermitent, subsistint en petits tolls, fet observable a la capçalera de la riera de les Arenes. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Ferrisia (Pettancyllus) wauteri (Mirolli, 1960): Primera senyalització al Parc Natural i a l'àmbit d'estudi. Espècie d'origen biogeogràfic incert, és dubtós si és una espècie autòctona o nouvinguda al continent europeu (Altaba et al., 1985). S'ha trobat en una bassa en el terme municipal de Rellinars sota les fulles flotants de nenúfars. DG 11.

Família Cochlicopidae

Cochlicopa lubrica (Müller, 1774): Terrassa (Bofill i Haas, 1920) amb el nom de *Zua subcylindrica*, Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del

Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie holoàrtica. Comuna localment en els dominis de la vegetació de ribera, xaragalls i llocs permanentment humits. DG 00, DG 01, DG 10, DG 20, DG 21.

Hypnophila boissii (Dupuy, 1850): Avenc del Tortosí (Bech, 1992), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Endemisme dels Pirineus orientals que es distribueix també de manera localitzada per la Serralada Prelitoral. Al Parc Natural, viu localment sota pedres i troncs en les pinedes de *Pinus nigra* de la conca del Ripoll, així com també en alzinars i en el medi troglòfil i rupícola del vessant nord del massís, sempre, però, en indrets ombrívols. DG 11, DG 21.

Família Pupillidae

Pupilla (Pupilla) muscorum (Linné, 1758): Terrassa (Bofill i Haas, 1920). Espècie holoàrtica. S'ha trobat sota pedres als voltants de Granera, on és comuna, i a la conca del Llobregat, de manera més localitzada al Parc Natural, a la conca del Ripoll. DG 00, DG 10, DG 11, DG 21, DG 22.

Pupilla (Pupilla) bigranata (Rossmässler, 1839): Primera senyalització en l'àmbit d'estudi. Espècie pròpia del sud-oest d'Europa (Fechter i Falkner, 1993). Trobada a la part de ponent de l'àmbit d'estudi i a raonades obagues d'ambients rupícoles de la capçalera del riu Ripoll, de manera localitzada. DG 00, DG 01, DG 21.

Pupilla (Pupilla) triplicata (Studer, 1820): Les Bruguerols (Bros, 1992). Espècie europea centremèridional. Nova per a la malacofauna del Parc Natural. Present a les rodalies de Granera i Castellterçol, sota les pedres dels marges dels camins i a la Vall d'Horta, sota fulles de dauradella (*Ceterach officinarum*). DG 11, DG 21, DG 22.

Lauria (Lauria) cilindracea (da Costa, 1778): Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie mediterraniatàrica. Viu en un ampli ventall d'ambients ecològics. Sovint es troba en abundància sota les fulles de *Ramonda myconii* a les parets dels cingles orientats al nord. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Família Valloniidae

Vallonia pulchella (Müller, 1774): Terrassa (Bofill i Haas, 1920) i Castellar del Vallès (Bofill et al., 1921), Castellar del Vallès (Aguilar-Amat, 1932), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie holoàrtica. Preferentment en indrets ajardinats i en llocs propers al medi aquàtic, sota troncs i fullaraca. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 20, DG 21.

Vallonia costata (Müller, 1774): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie sud-europea. Freqüent de trobar entre la fullaraca dels ambients forestals i també sota pedres en el medi ruderal. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Acanthinula aculeata (Müller, 1774): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie paleàrtica occidental. La trobem de manera puntual entre la fullaraca dels ambients forestals higròfils, també en codines i pedregars obacs sota les fulles seques de petites plantes. Poc freqüent. DG 00, DG 10, DG 11.

Família *Vertiginidae*

Vertigo (Vertigo) pygmaea (Draparnaud, 1801): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Cal atribuir també a aquesta espècie la citació de *Vertigo moulinsiana* (Bros, 1992). Espècie holoàrtica. Fa vida en llocs propers al medi aquàtic entre les pedres i la vegetació helofítica, i també en hortes i zones ajardinades. DG 00, DG 10, DG 11.

Truncatellina callicratis (Scacchi, 1833): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie mediterrània. Viu en gran nombre d'hàbitats, però es pot considerar una espècie pròpia de l'humus i la fullaraca dels diferents tipus de cobertures vegetals. Freqüent i àmpliament distribuïda. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Truncatellina cylindrica (Férussac, 1821): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie euromediterrània. Escassa i localitzada especialment a la conca del Ripoll, fa vida als mateixos hàbitats que l'espècie anterior. DG 10, DG 20, DG 21.

Família *Pyramidulidae*

Pyramidula rupestris (Draparnaud, 1789): Sant Llorenç del Munt i Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Montcau, Mura i Terrassa (Aguilar-Amat, 1932), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie euromediterrània. Present en el medi rupícola calcícola, en llocs assolellats, especialment en cingles. DG 00, DG 10, DG 11, DG 21.

Família *Chondrinidae*

Granaria braunii (Rossmäesler, 1842): Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Mura (Gittenberger, 1973), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), la vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Endemisme ibèric. Es troba preferentment en el medi rupícola obac, sempre, però, de forma localitzada i rarament en grups nombrosos. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 22.

Granopupa granum (Draparnaud, 1801): Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Aguilar-Amat, 1932), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie circummediterrània. Viu en els pedregars careners i a les codines. Colonitza preferentment les parts ombrejades de sota les savines (*Juniperus phoenicea*). Més localitzadament en altres hàbitats xeròfils de les parts baixes de la muntanya. Espècie àmpliament distribuïda. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Abida secale bofilli (Fagot, 1884): Sant Llorenç del Munt (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt (Bros, 1992). Endemisme del massís de Montserrat i Cardona (Gittenberger, 1973). S'ha trobat una població de caràcter relict en el medi rupícola de les parts altes del massís. DG 11.

Abida polyodon (Draparnaud, 1801): Sant Llorenç del Munt, Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Sant Llorenç del Munt, Castellar del Vallès, Terrassa (Aguilar-Amat, 1932), Sant Llorenç del Munt (Gittenberger, 1973), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie ibèrica i del sud de França. Àmpliament distribuïda, ocupa tota mena d'hàbitats rupícoles, indrets

forestals i ruderals pedregosos. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Abida cylindrica (Michaud, 1829): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Endemisme català. Al massís habita de manera localitzada en les canals més ombrívols. També és present a la subcomarca del Moianès i a la conca del Llobregat. DG 00, DG 11, DG 12, DG 22.

Chondrina avenacea (Bruguère, 1792): Les citacions de *Chondrina avenacea* de Sant Llorenç del Munt, Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Montcau, Terrassa i Sant Llorenç del Munt (Aguilar-Amat, 1932), sota diferents denominacions subespecífiques es referien en part a *Chondrina farinesii*, abans considerades pertanyents a la mateixa espècie. Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie calcícola de distribució centre i sud europea. Rupícola. DG 10, DG 11.

Chondrina tenuimarginata (des Moulins, 1835): Sant Llorenç del Munt, Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921) amb el nom de *Pupa (Modicella) megacheilos goniostoma*, Sant Llorenç del Munt, Mura i Terrassa (Aguilar-Amat, 1932), Sant Llorenç del Munt, Mura, Terrassa (Gittenberger, 1973), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie de distribució pirinenca. És, sens dubte, un dels molluscs més abundants al massís. Habita tota mena d'hàbitats rupícoles. Té l'òptim en indrets assolellats de les parts altes del massís. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Chondrina farinesii (des Moulins, 1835): Les citacions de *Chondrina avenacea* de Bofill i Haas, 1920; Bofill *et al.*, 1921, i Aguilar-Amat, 1932, sota diferents denominacions subespecífiques, es referien en part a *Chondrina farinesii*. Cova Simanya (Altimira, 1960), on es descriu la forma *soleri*, Sant Llorenç del Munt (Gittenberger, 1973), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), la vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Endemisme de Catalunya i del País Valencià. Es troba en el medi rupícola, especialment en parets rocoses exposades al sol. Es refugia en petites esclertes, en ocasions en grups nombrosos. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Família *Buliminidae*

Jaminia quadridens (Müller, 1774): Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), la vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie euromediterrània. Ocupa ambients ruderals xeròfils de les parts baixes del massís i plana del Vallès, localment en els codolars careners. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Merdigera obscura (Müller, 1774): Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921) com *Buliminus (Ena) obscurus*. Espècie europea. No s'ha retrobat en l'àmbit d'estudi.

Família *Clausiliidae*

Clausilia (Clausilia) rugosa penchinati (Bourguignat, 1876): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), la vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Endemisme català. Espècie

muscícola que habita principalment en ambients forestals i rupícoles. DG 00, DG 10, DG 11.

Clausilia (Clausilia) bidentata abietina (Dupuy, 1849): Primera senyalització en l'àmbit d'estudi. Subespècie pròpia del nord de la península Ibèrica i sud-oest de França. Mol·lusc muscícola propi d'ambients forestals i rupícoles. Torrent de l'Esbarzer, Rellinars (Vilella, comentari personal). També s'ha trobat a Castell de Bocs, Rellinars. DG 01, DG 11.

Balea (Balea) perversa (Linné, 1758): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie europea centroccidental. Mol·lusc muscícola que habita en ambients forestals i rupícoles. En ocasions poden viure en petites colònies, en grans blocs de roca enmig dels alzinars. DG 10, DG 11, DG 21, DG 22.

Família Ferussaciidae

Ferussacia (Ferrussacia) follicula (Gmelin, 1790): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie circummediterrània. Ocupa ambients ruderals i antropòfils. Abundant a les parts baixes del massís. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 20, DG 21.

Cecilioides (Cecilioides) acicula (Müller, 1774): Terrassa (Bofill i Haas, 1920). Espècie euromediterrània. Els Òbits, Matadepera (Vilella, comentari personal). Porta vida subterrània en petites esclatxes del sòl. A causa d'aquest fet és difícil de localitzar. DG 10, DG 11, DG 22.

Família Subulinidae

Rumina decollata (Linné, 1758): Sant Llorenç del Munt i Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill et al., 1921), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie mediterrània macaronèsica. Ocupa ambients ruderals i antropòfils, ocasionalment a les parts altes del massís. S'ha observat alimentant-se d'excrements de mamífers. Abundant. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Família Testacellidae

Testacella (Testacella) haliotidea (Draparnaud, 1801): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, en premsa). Espècie pròpia de l'Europa occidental i mediterrània. Medis ruderals i codines careneres. DG 10, DG 11, DG 21.

Família Punctidae

Punctum (Punctum) pygmaeum (Draparnaud, 1801): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie holoàrtica. Micromol·lusc que a causa de la seva mida és difícil de localitzar. S'ha trobat en l'humus dels alzinars. DG 11.

Toltecia pusilla (Lowe, 1831): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie mediterrània occidental macaronèsica. Micromol·lusc que es troba en l'humus i la fullaraca dels boscos humits. DG 10, DG 11, DG 20.

Família Discidae

Discus (Discus) rotundatus (Müller, 1774): Sant Llorenç del Munt i Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie europea centroccidental.

Present pertot arreu, preferentment en zones forestals. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Família Succineidae

Oxyloma elegans (Risso, 1826): Terrassa (Bofill i Haas, 1920) amb el nom de *Succinea pfefferi*, Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). la vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie holoàrtica. Fa vida en els marges del medi aquàtic entre la vegetació helofítica: canyissars i jonqueres. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Família Gastrodontidae

Zonitoides (Zonitoides) nitidus (Müller, 1774): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie holoàrtica. Present, localitzadament, en hàbitats ruderals i higròfils. DG 10, DG 11, DG 20.

Família Euconulidae

Econulus (Euconulus) fulvus (Müller, 1774): Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie holoàrtica. Fa vida entre la fullaraca dels ambients forestals ombrívols. DG 00, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21.

Família Vitrinidae

Phenacolimax (Phenacolimax) major (Férussac, 1807): Terrassa (Bofill i Haas, 1920) amb el nom de *Vitrina major*. Espècie pròpia de l'Europa occidental no retrobada en l'àmbit d'estudi. S'ha trobat, però, en alzinars ombrívols en el veí massís de Montserrat. Les poques mostres recollides de *Phenacolimax* podrien ser assignades al tàxon *Phenacolimax annularis* (Studer, 1820) cal, però, confirmar-ho. DG 00, DG 10.

Vitrea (Vitrea) contracta (Westerlund, 1871): Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992) amb el nom *Vitrea crystallina*. També s'inclou la citació de Bofill i Haas amb el nom de *Vitrea diaphana* que, segons Haas (1929), són sinònims. Espècie paleàrtica occidental. S'ha trobat sota pedres en ambients forestals. Escassa. DG 00, DG 10, DG 11, DG 20, DG 22.

Família Zonitidae

Aegopinella nitidula (Draparnaud, 1805): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie de l'oest d'Europa. Freqüent en ambients forestals ombrívols i en els marges de corrents d'aigua, tant en el massís com a la plana del Vallès. DG 10, DG 11, DG 20.

Oxychilus (Oxychilus) draparnaudi (Beck, 1837): Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill et al., 1921) amb el nom d'*Hyalina (Polita) lucida*, avenc de l'Espluga (Altimira, 1970), caus del Guitart (Riedel, 1972), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), cova de Figuerot (Bech, 1992), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), la vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie europea i mediterrània centroccidental. Molt abundant en un ampli ventall d'ambients ecològics, especialment en conreus i zones forestals ombrívols. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Oxychilus (Ortizius) courquini (Bourguignat, 1870): Les Martines, Terrassa (Riedel, 1972), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Endemisme del Principat de Catalunya i el País Valencià. Habita el medi cavernícola i altres medis rupícoles hígròfils. També s'ha trobat sota pedres enmig d'herbassars. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11.

Oxychilus (Morlina) glaber (Rossmässler, 1835): Espècie nova per a l'àmbit d'estudi. Espècie sud-europea i carpetiana. S'ha trobat a la Barata (Matadapera) en un indret forestal ombrívol. S'ha constatat també que és una espècie present en boscos de ribera propers al Ripoll i rius tributaris, entre Castellar del Vallès i Sabadell. DG 10, DG 20.

Família Milacidae

Milax (Milax) gagates (Draparnaud, 1801): Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, en premsa). Espècie pròpia de l'oest i el sud d'Europa. Ocupa ambients ruderals. DG 01, DG 10, DG 20.

Milax (Milax) nigricans (Schulz, 1836): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, en premsa). Espècie mediterrània. Ocupa ambients ruderals. DG 10, DG 11, DG 20.

Família Limacidae

Limax (Limax) maximus (Linné, 1758): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, en premsa). Espècie sinantròpica pròpia del sud-oest d'Europa. Viu en ambients forestals i indrets ajardinats. DG 10, DG 11.

Limax (Limacus) flavus (Linné, 1758): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, en premsa). Espècie sinantròpica pròpia del sud-oest d'Europa. Ocupa ambients ruderals. DG 10, DG 12, DG 20, DG 21.

Deroceras (Agriolimax) agreste (Linné, 1758): Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, en premsa). Espècie del paleàrtic occidental. Font de Can Vives, Vacarisses (Vilella, comentari personal). S'ha trobat també a Monistrol de Calders en ambients ruderalitzats prop del riu. No s'ha trobat a l'interior del Parc Natural. DG 00, DG 12.

Deroceras (Agriolimax) reticulatum (Müller, 1774): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, en premsa). Espècie sinantròpica d'origen europeu. Ocupa ambients ruderals. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 20, DG 21.

Deroceras (Agriolimax) altimirai (Altena, 1969): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, en premsa). Endemisme del nord-est ibèric. Viu per tota mena d'ambients ecològics. DG 00, DG 10, DG 11, DG 20, DG 21.

Deroceras (Deroceras) laevis (Müller, 1774): Primera senyalització en l'àmbit d'estudi. Espècie holoàrtica. Viu prop de cursos d'aigua permanents (Altonaga *et al.*, 1994), Can Leonard, Vacarisses i torrent d'en Borrell, Sant Llorenç Savall, identificat anatòmicament (Vilella, comentari personal). DG10, DG 21.

Lehmannia valentiana (Férussac, 1823): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, en premsa). Endemisme del mediterrani ibèric. Espècie que ocupa ambients ruderals. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 20, DG 21.

Família Sphincterochilidae

Sphincterochila (Albea) candidissima (Draparnaud, 1801): Terrassa (Bofill i Haas, 1920). Espècie del mediterrani occidental. S'ha trobat localitzadament, però amb

abundància a la plana del Vallès en ambients xeròfils. No s'ha trobat al Parc Natural. DG 00, DG 10.

Família Hygromiidae

Hygromia cinctella (Draparnaud, 1801): Vacarisses (Bech, 1994). Espècie sud-europea. S'ha trobat en una localitat en el terme municipal de Vacarisses en un indret molt humit poblat per heures, i a Castellbell i el Vilar en vegetació ripària. Mol·lusc raríssim a la península Ibèrica. DG 00, DG 10.

Euomphalia (Euomphalia) strigella (Draparnaud, 1801): Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), la vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie centreeuropea. Present localitzadament en els marges dels indrets conreats, en herbassars i vegetació de ribera, en llocs ombrívols. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 20, DG 21.

Montserratina bofilliana (Fagot, 1884): Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), conca mitjana del Llobregat (Haas, 1929), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Endemisme català que es distribueix per la conca mitjana del Llobregat i en indrets de la Serralada Prelitoral. Abundant en el medi rupícola obac, especialment en la comunitat vegetal *Saxifragetum catalaunicae*. També és present en alzinars, rouredes i pedregars careners. DG 00, DG 10, DG 11, DG 20, DG 21.

Família Helicellidae

Helicella conspurcata (Draparnaud, 1801): Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). En la literatura malacològica les citacions d'aquesta espècie cal atribuir-les indiferentment als tàxons *Microxeromagna armillata* (Lowe, 1852) o *Helicella conspurcata* (Draparnaud, 1801) (Puente i Altonaga, 1995). Espècie de la mediterrània occidental pròpia d'ambients ruderals. DG 00, DG 10, DG 11, DG 20.

Helicella madritensis (Rambur, 1868): Primera citació a l'interior del Parc Natural en el terme municipal de Rellinars. Endemisme ibèric. Espècie molt localitzada, però en grups nombrosos en indrets marginals dels conreus, en farigolars. DG 00.

Cernuella (Cernuella) virgata (da Costa, 1778): Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), la vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie circummediterrània. Ocupa ambients ruderals i antropòfils. Abundant. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Microxeromagna armillata (Lowe, 1852): Sant Feliu del Racó (Puente i Altonaga, 1995). Espècie mediterrània pròpia d'ambients ruderalitzats. DG 20.

Cochlicella acuta (Müller, 1774): Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie mediterrània atlàntica. Ocupa ambients ruderals i antropòfils de la plana del Vallès i la conca del Llobregat. DG 00, DG 10, DG 11, DG 20.

Cochlicella barbara (Linné, 1758): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), la vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie mediterrània. Ocupa ambients ruderals i an-

tropòfils. Comuna. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 20, DG 21.

Monacha (Monacha) cartusiana (Müller, 1774): Terrassa, Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), la vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie mediterrània calcícola. Ocupa ambients ruderals d'arreu de l'àrea d'estudi. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Trochoidea (Trochoidea) elegans (Draparnaud, 1801): Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie del Mediterrani occidental. Ocupa ambients ruderals, preferentment en erms i marges de camins de les parts baixes de l'àmbit d'estudi. Comuna. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 20, DG 21.

Trochoidea (Trochoidea) trochoides (Poiret, 1789): Terrassa (Bofill i Haas, 1920) amb el nom *Helix (Trochula) conica*. Espècie pròpia d'ambients xeròfils del Mediterrani occidental. Viu localitzadament a la plana del Vallès. DG 10, DG 20.

Trochoidea (Xerocrassa) montserratensis (Hidalgo, 1870): Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt (Haas, 1929), Sant Llorenç del Munt (Altimira, 1971), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Endemisme del massís de Sant Llorenç del Munt i Montserrat (Haas, 1929). Habita en codolars acompanyant els crespins (Sedum spp.), les cargoles (*Erodium foetidum glandulosum*) i els farigolars (*Thymus vulgaris*). DG 00, DG 10, DG 11.

Trochoidea (Xerocrassa) betulonensis (Bofill, 1879): Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Castellar del Vallès (Haas, 1929), Can Cadafalc-Castellet (Bros, 1992). Endemisme català, molt relacionat amb l'espècie anterior, que es distribueix a l'est del riu Ripoll, a la zona d'ampliació del Parc en el terme municipal de Castellar del Vallès fins a Gallifa, així com també per la Serralada Litoral propera a Barcelona (Haas, 1929). Habita indrets pedregosos. DG 20, DG 21.

Trochoidea (Xerocrassa) barcinensis (Bourguignat, 1868): Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921) amb el nom d'*Helix (Candidula) striata barcinensis*. Endemisme del nord-est de la península Ibèrica. Costa del Pi Rodó, Castellar del Vallès i Casa de la Vall, Mura (Vilella, comentari personal). DG 11, DG 20. Segons Puente (1994) les citacions d'aquesta espècie han de ser atribuïdes a *Helicella madritensis* o a *Trochoidea pallaresica*.

Trochoidea (Xerocrassa) penchinati (Bourguignat, 1868): Terrassa, Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992) amb el nom de *Xeroplexa monistrolensis*. Endemisme del nord-est de la península Ibèrica. Viu localitzadament en sòls esquelètics dels replans de les cingleres i altres ambients xeròfils de tot l'àmbit d'estudi. DG 00, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Xerosecta (Xerosecta) cespitum arigonis (Schmidt, 1855): Terrassa i Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), la vall del Llo-

bregat (Neckheim, 1995). Subespècie distribuïda per la península Ibèrica i zones del litoral mediterrani francès. Ocupa ambients ruderals i antropòfils. Abundant. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Família Helicidae

Helix (Cornu) aspersa (Müller, 1774): Terrassa, Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie d'àmplia distribució. Ocupa ambients ruderals i antropòfils. Abundant. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Cepaea (Cepaea) nemoralis (Linné, 1758): Terrassa, Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie europea occidental. Viu en ambients forestals i localitzadament en ambients ruderals. Comuna. DG 00, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Eobania vermiculata (Müller, 1774): Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie mediterrània. Ocupa ambients ruderals. Freqüent. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Otala (Otala) punctata (Müller, 1774): Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), la vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie mediterrània occidental. Ocupa ambients ruderals, hortes, erms i fruiterars. Abundant. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Pseudotachea splendida (Draparnaud, 1801): Terrassa, Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), la vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Espècie de la Mediterrània occidental. Abundant en ambients ruderals, brolles, pinedes i més localitzadament a les parts altes del massís. DG 00, DG 01, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Theba pisana (Müller, 1774): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992). Espècie circummediterrània. Viu en ambients ruderals, marges de camins, erms i fruiterars. Localment molt abundant. DG 00, DG 01, DG 10, DG 20, DG 21.

Helicigona (Helicigona) lapicida andorrca (Bourguignat, 1876): Terrassa, Sant Llorenç del Munt (Bofill i Haas, 1920), Castellar del Vallès (Bofill *et al.*, 1921), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1985), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, 1992), cova Figuerot (Bech, 1992), la vall del Llobregat (Neckheim, 1995). Subespècie pròpia de la península Ibèrica. Mollusc d'àmplia distribució pertot arreu de l'àmbit d'estudi. Preferentment en indrets rocósos enmig dels alzinars, encontorns de les fonts, boques de coves, avencs i altres llocs ombrívols. DG 00, DG 10, DG 11, DG 12, DG 20, DG 21, DG 22.

Caracollina lenticula (Michaud, 1831): Terrassa (Bofill i Haas, 1920), Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros,

1992). Espècie circummediterrània. Localitzada en ambients ruderals. DG 00, DG 01, DG 11.

Família Arionidae

Arion (Arion) lusitanicus (Mabil le, 1868): Sant Llorenç del Munt i l'Obac (Bros, en premsa). Espècie sinantròpica pròpia del centre i nord d'Europa. Viu en un ampli ventall d'ambients ecològics, freqüentment en els paratges humanitzats. DG 10, DG 11, DG 20, DG 21.

Conclusions

La fauna de gasteròpodes del massís de Sant Llorenç del Munt i la serra de l'Obac, segons els resultats d'aquest estudi, està constituïda per un total de 93 espècies. 81 de les quals són terrestres (11 llimacs) i les 12 restants que són d'ambients aquàtics. S'ha de destacar la presència dels endemismes propis de les comarques barcelonines: *Abida secale bofilli*, *Montserratina bofilliana*, *Trochoidea betulonensis* i *Trochoidea montserratensis*, que habiten majoritàriament a les codines i a les comunitats rupícoles obagues, així com també la presència de vint endemismes ibèrics.

Nou espècies se senyalitzen per primera vegada: *Carychium minimum*, *Clausilia bidentata abietina*, *Deroceras laeve*, *Ferrissia wautieri*, *Gyraulus laevis*, *Helicella madritensis*, *Neohoratia globulus*, *Oxycillus glaber* i *Pupilla bigranata*.

Quatre de les espècies citades a la bibliografia no han estat trobades durant la fase de recollecció de mostres: *Gyraulus crista*, *Merdigera obscura*, *Microxeromagna armillata* i *Phenacolimax major*.

No s'ha constatat que nou de les espècies catalogades facin vida en l'àmbit del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac: *Carychium minimum*, *Deroceras agreste*, *Gyraulus crista*, *Microxeromagna armillata*, *Helicella conspurcata*, *Merdigera obscura*, *Phenacolimax major*, *Sphincterochila candidissima* i *Trochoidea trochoides*. Algunes d'aquestes, però, s'han trobat durant l'elaboració d'aquest treball en indrets molt propers al Parc Natural.

Algunes espècies, de les quals es té alguna referència en l'àmbit d'estudi, s'han exclòs del catàleg, de manera provisional, ja sigui per imprecisions quant a la localitat, per possibles confusions, per introduccions ocasionals, pel fet de ser considerades de valor taxòmic dubtós o perquè cal confirmar-les mitjançant estudis més aprofundits. Aquestes són: *Aegopinella nitens*, *Galba cf. doublieri*, *Hygromia limbata*, *Montserratina martorelli*, *Oxycillus cellarius*, *Stagnicola palustris*, *Testacella scutulum*, *Valvata cristata*, *Phenacolimax annularis*, etc. Altres espècies com per exemple *Carychium minimum*, *Gyraulus laevis*, *Oxyloma elegans* i *Radix cf. auricularia* s'inclouen en el catàleg, però caldria confirmar la seva identificació.

Quant a la composició biogeogràfica del poblament de gasteròpodes del massís de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac, de manera global, podem considerar dos components bàsics: la malacofauna d'origen biogeogràfic a la península Ibèrica o a la regió mediterrània, en general, amb 55 espècies, i la malacofauna d'origen biogeogràfic al centre d'Europa, al paleàrtic o l'holoàrtic, amb 36 espècies. Les dues espècies restants són introduïdes o d'origen biogeogràfic incert.

Agraïments

Al senyor Manuel Vilella per aportar dades detallades, contribuint al coneixement de la distribució dels mol·luscs de l'àmbit d'estudi. Al senyor Miquel Bech per la seva col·laboració. Al senyor Francesc Uribe pels seus suggeriments. A la biblioteca del Museu de Zoologia de Barcelona per les facilitats donades, així com també al personal del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

Bibliografia

- Aguilar-Amat, J.B.D. (1932): «Catàleg dels *Pupillidae*», dins *Treb. Mus. Cienc. Nat. de Barcelona*, vol. 10, núm. 4; pàg. 1-50.
- Altaba, Cristian-R.; Traveset, Anna; Boguña, Eduard; Bech, Miquel (1985): «Sobre la presència de *Ferrissia* i *Acroloxus* (GASTROPODA: BASOMMATOPHRA) als Països Catalans», dins *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, núm. 52 (Sec. Zool. núm. 6); pàg. 61-71.
- Altimira, Carles (1960): «Notas malacológicas. Contribución al conocimiento de los moluscos terrestres y de agua dulce de Cataluña», dins *Misc. Zool.*, núm. 2 (3); pàg. 1-8.
- Altimira, Carles (1970): «Moluscos y conchas recogidas en cavidades subterráneas», dins *Speleon*, núm. 17; pàg. 67-75.
- Altimira, Carles (1971): «Notas malacológicas, 13. Contribución al conocimiento de la fauna malacológica terrestre y de agua dulce de Cataluña», dins *Misc. Zool.*, 3 (1); pàg. 7-10.
- Altonaga, Kepa; Gómez, Benjamín; Martín, Ramón; Prieto, Carlos E.; Puente, Ana I.; Rallo, Ana (1994): *Estudio faunístico y biogeográfico de los moluscos terrestres del norte de la Península Ibérica*. Vitòria: Eusko Legebiltzarra. 503 pàg.
- Bech, Miquel (1979): «Nuevas aportaciones al conocimiento de la fauna malacológica terrestre y de agua dulce de Cataluña», dins *Bol. R. Soc. Española Hist. Nat. (Biol.)*, núm. 77; pàg. 157-171.
- Bech, Miquel (1990): *Fauna malacològica de Catalunya. Moluscs terrestres i d'aigua dolça*. Barcelona: Treballs de la ICHN, núm. 12. 229 pàg.
- Bech, Miquel (1992): «Dades sobre la malacofauna troglòfila de Catalunya». *Butll. Inst. Cat. Hist. Nat.*, núm. 60 (Sec. Zool., 9); pàg. 105-111.
- Bech, Miquel (1992): «Noves aportacions a la malacofauna de Catalunya», dins *Butll. Centre d'Est. Natura B-N.*, vol. II, núm. 2; pàg. 164-167.
- Bech, Miquel (1994): «Noves aportacions per a la fauna malacològica de Catalunya». *Centre d'Est. Natura B-N.*, vol. III, núm. 1; pàg. 75-80.
- Bech, Miquel (1996): «Revisió i actualització de la fauna malacològica terrestre i d'aigua dolça de Catalunya», dins *Quaderns de natura i de l'home*, vol. 1, núm. 5; pàg. 241-222.
- Bech, Miquel; Fernández, Guillermo (1986): «Una posible nueva especie del género *Bythinella* (Mollusca, *Prosonbanchia*) para la fauna de Cataluña», dins *Iberus*, núm. 6 (2); pàg. 286-288.
- Boeters, Hans D. (1988): «*Moitessieriidae* und *Hydrobiidae* in Spanien und Portugal», dins *Arch. Moll.*, núm. 118 (4/6); pàg. 181-261.

- Bofill, Artur; Haas, Fritz (1920): «Estudi sobre la malacologia de les Valls Pirenaiques: Conca del Llobregat», dins *Treb. Mus. Ciènc. Nat. Barcelona*, núm. 3 (13); pàg. 380-830.
- Bofill, Artur; Haas, Fritz; Aguil ar-Amat, J.B. (1921): «Estudi sobre la malacologia de les valls pirenaïques: conques del Besòs, Ter, Fluvià, Muga i litorals intermitjos», dins *Treb. Mus. Ciènc. Nat. Barcelona*, núm. 3 (14); pàg. 837-1241.
- Borredà, Vicent (1996): *Pulmonados desnudos* (Mollusca: Gasteropoda: Pulmonata) del este de la Península Ibérica. Tesi Doctoral. Facultat de Ciències Biològiques. Universitat de València. 475 pàg.
- Bros, Vicenç (1985): «Contribució al coneixement dels mol·luscs terrestres del massís de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac», dins *El medi natural del Vallès. I Col·loqui de Naturalistes Vallesans. Annals del C.E.E.M.*, núm. 1; pàg. 63-68. Sabadell.
- Bros, Vicenç (1992): «Noves aportacions a la fauna malacològica del massís de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac», dins *El medi natural del Vallès. III Col·loqui de Naturalistes Vallesans. Annals del C.E.E.M.*, núm. 3; pàg. 80-84. Sabadell.
- Bros, Vicenç (en premsa): «Estudi preliminar dels llimacs (*Mollusca, Pulmonata*) del massís de Sant Llorenç del Munt i la serra de l'Obac», dins *Butll. Centre d'Est. Natura B-N*.
- Fechter, Rosina; Falkner, Gerhard (1993): *Moluscos*. Barcelona: Editorial Blume. 287 pàg.
- Freixes, Antoni; Monterde, Manuel; Cervelló, Josep M. (1983): *El Paleocarst i el Carst actual de les serres de Sant Llorenç del Munt i de l'Obac. El Carst Experimental de Rellinars*. Espeleo Club de la Unió Excursionista de Sabadell. 57 pàg.
- Gittenberger, E. (1973): «Beiträge zur kenntnis der pupillacea III. *Chondrininae*», dins *Zoologische Verhandlingen*, núm. 127; pàg. 1-267. Leiden.
- González, G.; Puig, M.A.; Tort, M.J.; Prat, N. (1981): «Distribució de *Potamopyrgus jenkinsi* Smith (*Gasteropoda, Hydrobiidae*) en la cuenca de los ríos Besós y Llobregat (NE-España)», dins *Iberus*, núm. 1; pàg. 61-66.
- Haas, Fritz (1929): «Fauna malacològica terrestre y de agua dulce de Cataluña», dins *Treb. Mus. Ciènc. Nat.*, núm. 13. Barcelona.
- Meier-Brook, Claus (1983): «Taxonomic studies on *Gyraulius* (*Gastropoda: Planorbidae*)», dins *Malacologia*, núm. 24 (1-2); pàg. 1-113.
- Neckheim, Tello (1995): «A collecting trip to Catalonia (Spain)», dins *The Papustyla. International Landsnail Society*. Vol. 9, núm. 3; pàg. 11-14.
- Norksieck, Hartmut (1990): «Revision der Gattung *Clausilia* Draparnaud, besonders der Arten in SW-Europa (Das *Clausilia rugosa*-Problem)», dins *Arch. Moll.*, núm. 119 (4/6); pàg. 133-179.
- Pintó, Josep; Panareda, Josep M. (1995): *Mapa i memòria de la vegetació de Sant Llorenç del Munt*. Sèrie mapes, núm. 1. Terrassa: Aster editorial. 164 pàg.
- Puente, Ana Isabel (1994): *Estudio taxonómico y biogeográfico de la superfamilia Helicoidea Rafinesque, 1815 de la Península Ibérica e Islas Baleares*. Tesi doctoral. Bilbao: Universidad del País Vasco. Facultad de Ciencias. Departamento de Biología Animal y Genética. 971 pàg.
- Puente, Ana Isabel; Altonaga, Kepa (1995): «Estudio morfológico y corológico de dos especies conculológicamente similares, *Helicella conspurcata* (Draparnaud, 1801) y *Microxeromagma armillata* (Lowe, 1852), en la Península Ibérica e islas Baleares (*Pulmonata: Helicoidea: Hygromiidae*)», dins *Zool. baetica*, núm. 6; pàg. 121-148.
- Pujante, Ana María; Tapia, Gloria; Martínez, Francisco (1998): «Los moluscos de los ríos de la Comunidad Valenciana (España)», dins *Iberus*, núm. 16; pàg. 1-19.
- Raven, J.G.M. (1990): «A revision of *Obscurella* Clessin, 1889 (*Gasteropoda Prosobranchia: Cyclophoridae*)», dins *Basteria*, núm. 54; pàg. 17-62.
- Real, Montserrat; Rieradevall, Maria; Prat, Narcís (1989): «Limnologia de les rieres del massís de Sant Llorenç del Munt i l'Obac», dins *I Trobada d'Estudiosos de Sant Llorenç del Munt i l'Obac*. Diputació de Barcelona. Servei de Parcs Naturals; pàg. 79-81.
- Riedel, Adolf (1972): «Zur Kenntnis der *Zonitidae* (*Gasteropoda*) Spaniens», dins *Ann. zool. Polska Akademia Nauk*, núm. 29; pàg. 115-145.
- Rieradevall, Maria; Prat, Narcís (1997): *La qualitat biològica de les aigües del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i la Serra de l'Obac*. Diputació de Barcelona. Servei de Parcs Naturals. 51 pàg.
- Vaught, Kay Cunningham (1889): *A classification of the living Mollusca*. De. R.T. Abbott & K.J. Boss. American Malacologist. Inc. Melbourne. 195 pàg.